

POSUDEK VEDOUcíHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka: **Michala VOJTĚCHOVÁ**
aprobace: specializace v pedagogice, učitelství pro mateřské školy
akad. rok: 2017/2018
Název práce: **Jak mezi sebou komunikují účastníci preprimárního vzdělávání**
Oponentka práce: Ing. et Ing. Mgr. Marie Faltýnková

---

1. Koncepce práce

Nejprve potřebná faktografie: diplomová práce M. Vojtěchové představuje závěrečný text o 76 stranách – včetně inventáře literárních zdrojů. DP je formálně členěna do **čtyř zásadních kapitol**, z nichž všechny se ještě dále člení na dílčí obsahové celky. DP nemá přílohovou část, pouze závěrečný seznam v práci uváděných tabulek.

Soupis použité **literatury** je velmi přesvědčivý a čítá 42 bibliografických pramenů klasických tištěných textů a 5 zdrojů v elektronickém tvaru. Nejen z jejich kvantitativní stránky je zřejmé, že se autorka v tematice komunikace v preprimárním období velmi dobře orientovala, ale že čerpala z literatury v širším vědním záběru (soupis obsahuje texty metodologické, pedagogické, pedagogicko-psychologické, didaktické). Celkovými proporcemi jde o text, který věnuje téměř stejnou pozornost teoretickému základu a poté navazujícímu empirickému šetření. Slovo „téměř“ má své opodstatnění: autorka před 3 lety vypracovala na obdobné téma bakalářskou práci a odlišností obou prací mimo jiné je, že se nejen **rozšířila teoretická báze**, ale hlavně **došlo k rozšíření empirické části** v hodnoceném textu.

Ty, co hledají v závěrečných studentských textech systematickosti a logiku potěší, že se čtenář hned v úvodu dovídá o **motivech a cílech**, které vedly autorku k sepsání hodnoceného textu. V centru pozornosti M. Vojtěchové byla podoba mezilidské komunikace v první školské instituci, kterou představují mateřské školy. Děti do nich vstupující jsou individuálně velmi různé, „poznamenané“ výchovou v rodinném společenství a osobitými dispozicemi navazovat vztahy s okolím. Různorodost dětských povah, dětské individuálně podmíněné vyjadřovací dispozice a chování v jiném než rodinném prostředí, byly zajímavými tématy nejen pro pedagogickou teorii, ale i pro výzkumnou praxi.

2. Teoretická východiska

Uvedli jsme, že ihned v úvodu (vedle motivů vzniku) se setkáváme s **cíli práce**, které jsou jednak v operačním tvaru, zároveň jsou stanoveny zvlášť pro teoretickou a zvlášť pro empirickou část práce.

S ohledem na bakalářskou práci byly v centru pozornosti tzv. „předškoláci“, které tvoří zajímavou skupinu dětské populace, před příchodem do systému základního školství. **Struktura práce** je podle mého názoru velmi dobře a **logicky vystavěná**. Autorka nejprve pojednává o osobnosti dítěte předškolního věku, popisuje jeho ontogenetické charakteristiky včetně socio-komunikačních znaků. Teoretická základna pokračuje poznatky o sociálním sdělování a jejích základních

atributech a edukačních podobách. Hovoříme-li o předškolácích, jsou na místě dílčí témata o školní zralosti a připravenosti dětí na plně organizovanou školní docházku. Zásadní obsahově teoretické novum spatřujeme v kapitole o self-efficacy, tedy osobně vnímané budoucí zdatnosti – v našem případě v dětských názorech na budoucí školní úspěšnost. Celou teoretickou pasáž hodnotím jako **solidní základnu pro navazující empirickou část**. Mám jednu připomínku: na s. 23 se hovoří o dílčích rolích předškolních pedagogů; v přehledu mi chybí právě role učitele coby spolutvůrce dětského uvažování o své budoucnosti.

3. Empirická část práce

Výzkumná část práce část je dobře pojatým a promyšleným šetřením, složeným z dílčích výzkumných procedur. Smyslem šetření bylo poznat dětskou připravenost na školní docházku a s menším důrazem zjistit dětské představy o svém osobním uplatnění (školní úspěšnosti) na základní škole.

Už jsem uváděl, že oproti bakalářské práci došlo k významnému rozšíření, což se týkalo také respondentů účastnících se šetření. V tomto případě se jednalo o 12 dětí ze 4 mateřských škol z různých aglomerací. Každý respondent byl charakterizován sociálním původem a pohledem rodinné výchovy. Poté došlo k nasazení dvou metod poznávání: a to přímého pozorování a zjišťovacího dialogu. Byly využity metody především **kvalitativní metodologie**. Právě jejím celistvým pohledem bylo celé šetření „jasné“ a přehledné: jsou známy cíle výzkumu, respondentský vzorek, dočetli jsme se o analýzách audionahrávek komunikace a kritériích rozboru. Klíčové bylo ověření tzv. **kvalifikovaných předpokladů** („nahrazujících“ hypotézy) a jejich srovnání se získanými daty. Následují dílčí průzkumné otázky, jejich výsledky a interpretace zjištění.

K jakým zásadním závěrům autorka dospěla: naprostá většina respondentů vítá „další“ vzdělávání na ZŠ a těší se na jeho kognitivní i sociální podobu. Obavy z budoucí komunikace dětí neměly – a pokud ano, tak pouze ty, které v sobě pociťovaly díl submisivity a introverze a rozvoji jejich komunikačního kódu právě výrazně přispívá pobyt v MŠ. Neprokázala se však dětská preference budoucích vyučovaných předmětů a konečně byly zjištěny rozpaky a mlhavé představy při uvažování 6letých dětí o své konkrétní budoucí školní úspěšnosti.

Domnívám se, že rozsahem a způsobem zpracování je praktická část **standardně zpracována a je v očekávaném tvaru**. Také k empirické části mám jednu připomínku: oproti bakalářské práci autorka využila ke sběru dat „pouze“ audionahrávky komunikace s dětmi. Čím se výzkum lišil od analýz videonahrávek?

4. Inspirace - otázky k obhajobě

Navrhuji, aby se autorka při obhajobě soustředila mimo jiné na tyto otázky:

- Ve kterých učitelských kompetencích lze nalézt fenomén self-efficacy?
- Jaké výzkumné možnosti přinášejí video a audio nahrávky komunikace?

5. Závěr - shrnutí

Hodnocená diplomová práce splňuje nároky na práce tohoto druhu a s ohledem na bezproblémovou spolupráci s vedoucím práci ji

navrhuji klasifikovat.....(B)

V Hradci Králové 06/05/2018

Doc. PhDr. T. Svatoš, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie PdF UHK